

הצבעה אחת של מועצת העיריה שווה מיליונים טובים

שאנחנו מקבלים ובכל העבודות שביצענו, זכינו עלידי מיכרוזים.

בכל זאת, קשה להגיד שבכל העבודות הם זכו במיכרוזים: לדוגמה, את העבודה המוקדמת לסקר בוחן מוצא ויישוד בתל-אביב, המכניג בעצם את הסקר הנוכחי הגדול, שמחירו 18 וחצי אלף לירות, קיבלו קולין את זהבי ללא מיכרוז כלשהו. או את הצעת תוכנית לתחנת אוטובוסים בדרום העיר ובצפונה, שמחירה 10 אלפים לירות, קיבלו גם כן בלי מיכרוז. סקר התנועה במרכז תל-אביב, תמורת 20 אלף לירות — גם בלי מיכרוז.

אולם אלה רק יוצאים מהכלל. ב-90 מקרים מתוך 100, נמסרות עבודות הקשורות בתיכנון התנועה והתחבורה העירונית, באמצעות מיכרוז. אך משום מה, ב-90 מקרים מתוך 100, זוכה במיכרוזים חברה אחת ויחידה: קולין את זהבי. בסך הכל זה מצטבר למיליונים.

אבל קולין את זהבי זה לא רק מונופול, זה גם קונצרן. ליד חברת היסוד קיימות שתי חברות נוספות. סאפאקו, חברה המייצרת כל מיני אביזרים של התחבורה בדרכים: תמרוקים, שלטים, וכדומה. סינגלאור — חברה המייצרת והמקימה רמזורים. רצה המיקרה שבעלי סאפאקו הם שניים — יעקוב קולין ויעקוב זהבי.

אותו מיקרה גרם 50' אחוז בעלות החברה ליצור רמזורים, שייכים לשני שותפים — יעקוב זהבי ויעקוב קולין (50' האחוז הנותרים שייכים לאלקו).

„זה בכלל לא מיקרה“, קובע יעקוב קולין. „ואין בכך שום מיסתורין. בתחילה עשינו אותו דבר תחת שם של פירמה אחת — קולין את זהבי. רק בשנים האחרונות החלטנו לפצל את זה.“

אכן, לא צריך להגזים במיקריות. כי משהו עלול לחשוב, חס וחלילה, כי העובדה שחלק מביכרוז של כל התמזורים והלוחות ברחובות תל-אביב מקורם בסאפאקו דווקא — הוא מיקרה טהור, או שרק במיקרה יצרה את כל הרמזורים שיש בהוצאת תל-אביב חברה סינגלאור דווקא. כל אלה מסתכמים במיליונים, ובמקום שמדובר במיליונים מכספי הציבור, קשה לסמוך על מיקריות.

„אנחנו פשוט הכי טובים“, אומר יעקוב קולין. „הלוחות שלנו הם הטובים ביותר והזולים ביותר. הרמזורים שלנו הם הכי חדישים והכי זולים.“

משום כך, כנראה לא רצה איש לדבר ברצינות עם מנחם פארי, כאשר הגיש את הצעתו לעיריית תל-אביב.

בעתונות היומית הופיעו מאמרים, הסיעה הליברלית בי עיריית תל-אביב קיימה אסיפה טוענת, בה נאלץ חייל רמות, יו"ר ועדת התנועה בעיריה, הממלא גם תפקיד יו"ר ועדת המיכרוזים, לענות על שאלות מרגיזות.

אולם ב-5 במאי נסתיים הכל חד וחלק. ב-25 קולות נגד 1, ונימנע אחד, אישרה מועצת העיריה את החלטת ועדת המיכרוזים.

מיכרוז תפור לפי מידה

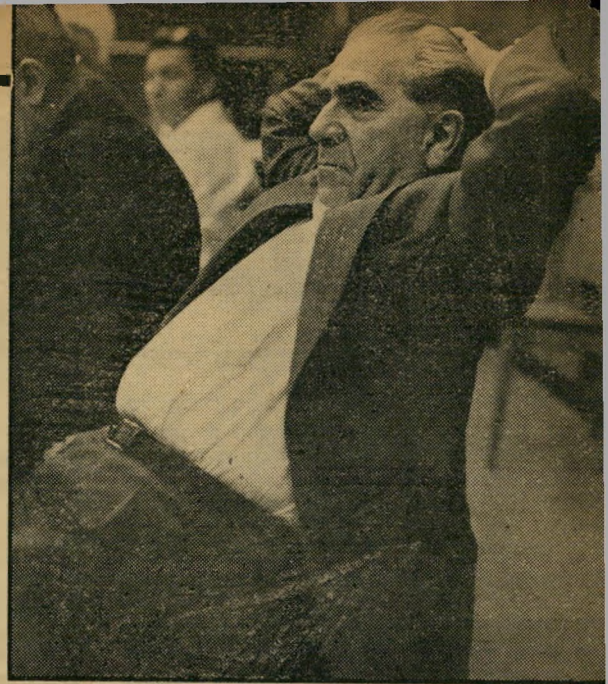
מיכרוז אחד אינו דומה למיכרוז אחר. יש גם כאלה בהם נעים כפות המאזניים עד לרגע ההכרעה, ובהם לא ידוע עד לרגע האחרון, ממש עד להצבעה, מי יזכה. ישנם כאלה, עליהם מלחשים יודעי-דבר כי למעשה הכל מוחלט מראש, אולם מבחוץ נראה הכל כשורה. יש גם כאלה, כמו המיכרוז לסקר מוצא ויישוד, אשר פורסם עלי ידי עיריית תל-אביב. במיכרוז זה התרחשו דברים מוזרים ממש מהתחלה:

● לפי התכנית הראשונה עמדו לפרסם בעניין זה מיכרוז בינלאומי. אולם מיכרוז בינלאומי לא פורסם. הסתפקו במרחב הישראלי.

„יכולנו, בעצם, לא לפרסם מיכרוז בכלל“, אמר חייל רמות בישיבת מועצת העיריה. „בישראל קיימת רק חברה אחת העוסקת בענייני תנועה, ויכולנו מלכתחילה למסור בידה את עיבוד הסקר. אולם פירסמנו מיכרוז, כדי שהכל יהיה בסדר.“

במלים אחרות — במיכרוז היתה צריכה להשתתף רק חברה אחת. החברה קולין את זהבי, לה אין מתחרים בי ישראל. קשה היה לשער כי יגרוו לכך חברות-חזק, אותן לא טרח איש להזמין. אבל גם החברה השוייצית אגבו וגם החברה הצרפתית טאמו הסתגנו לתמונה בולת האחר ריה, ותחת שלט ישראלי שאינו אומר דבר, נבצלה סעיף אחד במיכרוז, הקובע כי חברה ישראלית חייבת להבטיח לעצמה שיתוף-פעולה של חברה בינלאומית ידועה.

● ההוצאות המשוערות, אותן מחייבת הגשת הסקר, עברו בתקופת ההכנה של המיכרוז וביקת ההצעות כמה גילגולים. לפי מקורות העיריה מלפני שלוש שנים, היה הסכום צריך להסתכם בגבולות 300 אלף לירות. אך לפני שנתיים, ציינו אותם המקורות של עיריית תל-אביב, שסכום

יו"ר רמות

מיכרוז אפילו לא

יה זה מחזה מעורר התרגשות. אויבים פוליטיים מושבעים, חרות ומפיים גם יחד, התאחדו במלחמת הקודש לטובת הציבור. טובת הציבור יקרה ללב כולם. אפילו יקרה מאוד: לפי התקציב הרשמי מחירה מגיע ל-630 אלף לירות. לפי הגירסה הלא-רשמית מחירה עולה על מיליון. וביחד עם כל התוספות, המתגלות רק במרוצת כמה שנים, יגיע המחיר לכמה מיליונים.

רק חבר מועצת העיריה הקומוניסטי, פנחס טובין, חרג ממסגרת ההסכמה המעמדית הכללית. „המיכרוז הזה הוא רמאות! הרו"ח שהגישו ועדת המיכרוזים לחברי המועצה — הוא חוליגניות פשוטה!“ קרא בחימה שפוכה, אשר עוררה התפרצויות של צחוק קולני. וכי מי זה יתחשב בדעתו של קומוניסט?

לאחר יריבו בן שעתים, אשר הוזכר רביעית מתואמת

אור ירוק לביזנס

מנחם פארי מיצג את הפירמה הישראלית תבא — תעשיות בקה אלקטרוניות. ואילו חברת תבא, קשורה עם החברה האמריקאית הידועה טראק-אר-מאטיק.

מנחם פארי הציע רמזורים אוטומטיים לגמרי, המצויידים במודדים אלקטרוניים, ואף היה מוכן להתקין דוגמות בחינם. „לא צריך“, ענו לו בעירייה, „אם נרצה לראות רמזורים כאלה, ניסע לחוץ-לארץ.“

אך התקופה המאוישרת בתולדות חברת קולין את זהבי החלה, פחות או יותר, לפני שלוש שנים. רצה המיקרה (המשך בעמוד 15)

זה יתקרב ל-700 אלף ל"י. משמע: בדיוק הסכום אשר הוצע עלידי קולין את זהבי.

● הנקודה השלישית היא החשובה מכולן: לפי טענת בעלי-המקצוע, כל הפרשה כולה מצוזה מן האצבע מהתחלה. סקר מוצא ויישוד הוא בעל חשיבות חיונית בשביל ערים כמו לונדון או פאריס, אבל לא בשביל תל-אביב. לונדון ופאריס הן ערים בעלות צורה מגובשת פחות או יותר. כמותן שבמשך 10 או 20 שנה הן מתפתחות ונוספים להן עוד שניים או שלושה מיליון תושבים. אולם אופני היסודי מגובש כבר מומן. תוצאות של סקר, הבדוק את כיוון זרימת האוכלוסיה במשך היום, יתאימו — בהתאם — עלמות מפרטים קטנים ולא עקרוניים — גם בעוד 20 שנה.

תל-אביב לעומתן, היא עיר המקבלת את צורתה רק עכשיו. שטחים בהם נמצאים היום בתי-חרושת, עשויים מחר להכיל שכונות מגורים. הנקודה המהדהדה היום את היעד של נסיעות תושבי תל-אביב, עשויה ליהפך בעוד שנתיים לנקודת מוצא. לכן, מה טעם לבצע סקר יקר ומסובך, אשר ביצועו יצריך שותפים, אם כבר ברצונו סיומי, עשויים כל מסקנותיו לאבד את האקטואליות שלהן? טענה נוספת של בעלי המקצוע: על סמך מה תעובד תוכנית-האב של התחבורה העירונית, אם עד עצם היום הזה לא הוחל בעיבוד תוכנית-אב לבניין העיר עצמה? מהו בעצם הסדר ההגיוני: האם תוכנית התחבורה צריכה להיעשות על סמך תוכנית בניין העיר, או להיפך?

במילים אחרות: הפתרון המסובך של בעיות התחבורה בתל-אביב הוא עוד בלתי אפשרי כיום. כל המיכרוז הזה לא היה דרוש כלל לעיר.

אולם הוא היה דרוש בהחלט לחברת קולין את זהבי.

קולין את זהבי בע"מ

קולין את זהבי הם שני אדונים סימפאטיים, בעלי אותו שם פרטי — יעקוב. יעקוב קולין ויעקוב זהבי יסדו את החברה שלהם בערך לפני 20 שנה. הם מהמים צאת מתאים להפליא: קולין הוא בראש וראשונה סוחר ממולח. זהבי הוא איש המקצוע.

כל זה אינו אומר כי ענייניהם הסתדרו יפה מהרגע הראשון. „עברנו שלש רעות“, אמר יעקוב קולין. „שלחנו מכתבים לכל הרשויות המקומיות, לכל המועצות העירוניות, ולכל הגורמים הקשורים בענייני תחבורה. צריך היה להסביר את עצם מושגי היסוד של תיכנון תנועה, את עצם מטרת המשרד שלנו.“

אולם כל זה שייך לפרהיסטוריה הרחוקה. כיום אין תחליף לקולין את זהבי בכל ענייני התחבורה העירונית. כיום יש לקולין את זהבי מונופול.

„למה דווקא מונופול?“ מתרעם יעקוב זהבי. „אין שום מונופול. פשוט אנחנו הטובים ביותר. בכל העבודות

של כלי-מימד (חייל רמות — כינור ראשון) — התקיימה ההצבעה. בעד — 25 קולות. נגד — קול אחד.

מועצת עיריית תל-אביב אישרה את תוצאות המיכרוז מספר 316. עתיד התחבורה בתל-אביב הופקד בידיה של חברת קולין את זהבי. רק העדרה של תומורת גרם לכך שניצחון טובת הציבור לא הוכתר בתרועות מיצליים ותופים. שכן הוברר באופן מוחלט שמה שטוב לקולין את זהבי — טוב לציבור.

ריב על 360 אלף

הסעה פרצה לפני שבועיים, כאשר נודע ברבים לתוצאות מיכרוז עיריית תל-אביב לעיבוד סקר מוצא ויישוד.

סקר מוצא ויישוד אינו חלילה, עניין פשוט. בשפה פשוטה, משמעו ביצוע סקר תנועת התחבורה העירונית על בסיס בדיקה סטטיסטית של נקודות היציאה והיעד של כלי-הרכב הציבוריים. מסקנות סקר זה, מכל מקום, הן רק אמצעי. על סמך נתונים אלה תעובד מפת כל התחבורה בעיר, לפיה יהפשו את הפתרון הטוב ביותר לבעיית התחבורה העירונית בכלל. במילים אחרות — סקר מוצא ויישוד פירושו — בין השאר — תיכנון כל התחבורה העירונית של תל-אביב.

ללא ספק — עובדת עניקים, המחייבת סקרים ממושכים ומדוקדקים והשקעות כספיות רציניות, הנראית היונית ביותר נוכח הבאלאנזן השורר ברחובות תל-אביב. איילך פירסמה עיריית תל-אביב, ב-20 בדצמבר 1961, מיכרוז ציבורי לעיבוד הסקר. כתאריך אחרון להגשת הצעות נקבע ה-20 במארס 1962.

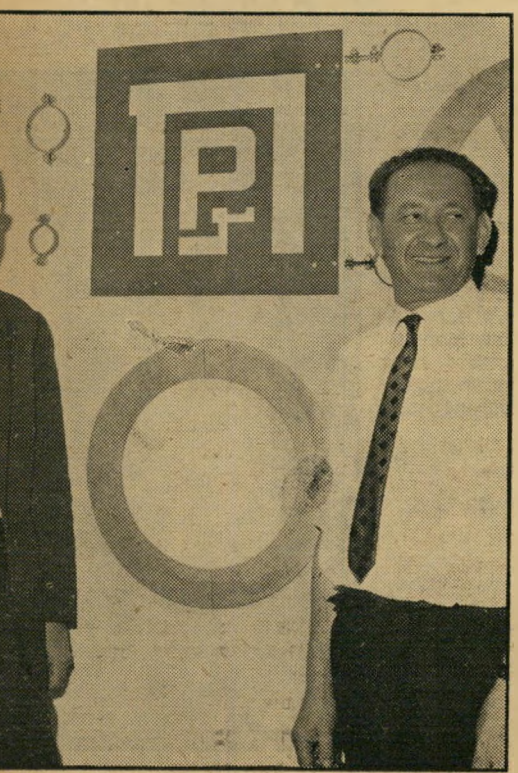
עד לקבלת ההחלטה של ועדת המיכרוז עברה למעלה משנה. מסתבר כי ההחלטה לא היתה פשוטה ביותר. אולם החשוב מכל, כי הפרשה נסתיימה בהפי-אנד מפואר, הוועדה קיבלה את החלטתה פה-אחד.

הצרות הממשיות התחילו רק לאחר ההחלטה. כי, אם להתבטא בשפה עדינה, הסתבר שהחלטה זו הייתה מוזרה במקצת.

במיכרוז השתתפו שלוש חברות: שתיים מחו"ל ואחת ישראלית. משמע שלוש הצעות, שלוש הצעות מחיר. לפיהן צריך הסקר לעלות: או 268 אלף לירות; או 400 אלף לירות; או 630 אלף לירות.

החלטת ועדת המיכרוז הייתה הפתעה של ממש — ההצעה שזכתה במיכרוז — היתה ההצעה היקרה ביותר. הכול של כ-360 אלף לירות, הוא הכול ניכר למדי. מיוחד אם אותם 360 אלף מהמים למעלה ממאה אחוז מגובה ההצעה הזולה ביותר.

הגלולה היתה גדולה מכדי שתיבלע בקלות, ללא ייסורים.

קולין את זהבי

מיכרוז דווקא כן